

БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ

№12 (283)

снежань 2025

Інфармацыйны бюлетэнь • Супольнасць беларусаў свету "Бацькаўшчына"

У НУМАРЫ:

Школьнікі з Беласточчыны стварылі падкаст пра тое, што ў Польшчы здаўна жывуць беларусы

Яго ўнікальнасць у тым, што школьнікі распавядаюць і дэманструюць асаблівасці культуры і мовы карэнных жыхароў польска-беларускага памежжа.

Старонка 2

Прэзідэнт Літвы прыняў Алеся Бяляцкага і Святлану Ціханоўскую

15 снежня ў Вільні Святлана Ціханоўская і праваабаронца, лаўрэат Нобелеўскай прэміі міру, Алеся Бяляцкі, які 13 снежня быў вызвалены з турмы і прымусова дэпартаваны ў Літву, сустрэліся з прэзідэнтам Літвы Гітанасам Наўсэдам.

Старонка 5

У Латгаліі поўнасю вымерла беларуская мова

Латгалія — усходні край Латвіі — заўсёды была ўнікальным культурным скрыжаваннем. Тут, сярод блакітных азёр і каталіцкіх касцёлаў, стагоддзямі гучала "простая мова" — аўтэнтычная беларуская гаворка. Аднак сёння навукоўцы вымушаныя канстатаваць: беларуская гаворка ў Латвіі імкліва сыходзіць у нябыт, застаючыся толькі ў архіўных запісах.

Старонка 7

прэмія імя
**Францішка
Багушэвіча**
за 2024 год

**Пера-
можцы**

НАТАЛЛЯ ГАРДЗІЕНКА І ЛЯВОН ЮРЭВІЧ – СЯРОД ПЕРАМОЖЦАЎ ПРЭМІІ БАГУШЭВІЧА

16 снежня 2025 года на канале Беларускага ПЭНа адбылася онлайн-цырымонія ганаравання прэміяй імя Францішка Багушэвіча за найлепшы гістарычны твор, апублікаваны ў 2024 годзе. Штогадовая прэмія, заснаваная ў 1994 годзе, носіць імя беларускага пісьменніка ды грамадскага дзеяча і традыцыйна ўручаецца аўтарам за гістарычную прозу, якая спрыяе абуджэнню гістарычнай свядомасці і нацыянальнай незалежнасці чытачоў.

Сёлета былі ўганараваны некалькі пераможцаў:

- за інтэлектуальную актуалізацыю матэрыяльнай спадчыны прэмію імя Францішка Багушэвіча атрымала Кацярына Ваданосава і яе праект "Нітка Зорка. Майстэрня Кацярыны Ваданосавай" на тэлеканале "Белсат";
- за ґрунтоўны ўнёсак у беларускую несмяротнасць пераможцамі прэміі імя Францішка Багушэвіча сталі Наталля Гардзіенка і Лявон Юрэвіч з выданнем "Кніга могілак.

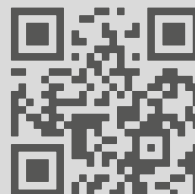
Беларускія пахаванні ў свеце" (фонд Kamunikat.org, 2024).

Апроч дзвюх прэмій, Рада Беларускага ПЭНа ўганаравала спецыяльнай адзнакай кнігу Сяргея Дубаўца "Стагоддзе НН" (Вясна, 2024) за крэатыўную рэінтэрпрэтацыю нацыянальнай класікі.

Паглядзець запіс цырымоніі і прамовы пераможцаў можна на Youtube-канале Беларускага ПЭНа: <https://www.youtube.com/watch?v=5YE2Dk7Zqrk>

budzma.org

**НЕ
ВАЙНЕ!**

**ВЫ
МОЖАЦЕ
ДАПАМАГЧЫ**

НАВІНЫ

ШКОЛЬНІКІ З БЕЛАСТОЧЧЫНЫ СТВАРЫЛІ ПАДКАСТ ПРА ТОЕ, ШТО Ё Польшчы ЗДАЎНА ЖЫВУЦЬ БЕЛАРУСЫ

Яго ўнікальнасць у тым, што школьнікі распавядаюць і дэманструюць асаблівасці культуры і мовы карэнных жыхароў польска-беларускага памежжа.

У сацыяльных сетках і на стрымінгавых платформах з'явіўся падкаст "Гэта мы!" (<https://linktr.ee/hetamy25>) на польскай мове з субтытрамі па-беларуску. Яго ўнікальнасць заключаецца ў тым, што школьнікі распавядаюць і дэманструюць асаблівасці культуры і мовы карэнных жыхароў усходніх рубяжоў Польшчы на памежжы з Беларуссю, то бок беларускай нацыянальнай меншасці.

Мэта падкаста – данесці да польскамоўных суседзяў пра прысутнасць у гэтым рэгіёне беларусаў з іх адметнай мовай і культурай, і даказаць у чым заключаецца шматкультурнасць Беластоцчыны, а таксама замацаваць жаданне ў маладых людзей захоўваць сваю багатую культурную спадчыну.

Каардынатарам праекта з'яўляецца журналіст беларускай рэдакцыі "Радые Беласток" і супрацоўнік Беларускай службы "Польскага Радые" Зміцер Косцін, які распавёў нам, як нарадзілася ідэя задзейнічаць маладых людзей у гэты праект.

Бельмі важным чыннікам было тое, каб удзельнікі праекта або вывучалі беларускую мову ў пачатковай школе, або вывучаюць яе цяпер у ліцэі.

У праект задзейнічаны ліцэісты з Беластока 5 чалавек, з Бельска-Падляскага і Гайнаўкі па шэсць чалавек.

Кожная з трох груп абрала дзве тэмы, якія яна самастойна апрацоўвае.

Беластоцкая моладзь вырашыла, што хоча распавесці пра беларускія

Калёрэк падчас запісу для падкаста ГЭТА МЫ!

слядзі ў Беластоку, а таксама пра беластоцкую гаворку, пра тое, чаму частка жыхароў Падляшша размаўляе менавіта так. Адкуль узятліся некаторыя словы, якіх няма ў іншых рэгіёнах?

Разам з экскурсаводам Аляксеем Трубіным, які ствараюць у 2017 годзе інфармацыйную мапу па беларускіх слядах Беластока, моладзь прайшла па некаторых месцах, адрахах, якіх ужо не існуе ў горадзе. Маладыя людзі даведліся пра тое, як выглядала беларускае жыццё ў міжваеннай Польшчы ў Беластоку.

У другім падкасце моладзь вырашыла запытаць турыстаў на рынку Касцюшкі, ці чуюць яны, што беластаччане па-польску размаўляюць некалькі іначай. Ідэя звязаная з тым, што апошнім часам у інтэрнэце разгарэліся дыскусіі пра гаворкі, пра мову, пра моўныя асаблівасці Падляшша.

Маладыя людзі сустрэліся таксама з інфлюэнсерам, які стварае багаты інтэрнэт-кантэнт з характэрнымі беластоцкімі моўнымі асаблівасцямі ў

польскай мове. Яго завуць Калёрэк (Kolorek).

Гайнаўская група падрыхтавала эпізод пра беларускія гаворкі вакол Гайнаўкі, бо мала хто ведае, што менавіта Гайнаўка і яе ваколіцы самыя разнастайныя ў плане гаворак. Мала хто ведае пра альтэрнатыўную музычную беларускую Гайнаўку, якая была радовішчам беларускамоўнага панк-року ў 90-я гады і працягвае гэтую традыцыю.

Бельская група хоча распавесці пра тое, як традыцыйны беларускі спеў уплывае на сучасную музычную сцэну. На тэму натхніў дуэт Svada&Niczos, які ў сваёй творчасці карыстаецца традыцыйнымі песнямі рэгіёну і заваяваў шырокую вядомасць ва ўсёй Польшчы.

Школьнікі з Бельска Падляскага распавядаюць таксама пра родны горад, у якім здымалася кіно. У прыватнасці шырокавядомая польская кінапрадукцыя "Знахар".

Падкаст "Гэта мы!" складаецца з шасці эпізодаў, апошні з'явіцца ў сацсетках 22-га снежня.

Яланта Смялоўская, polskieradio.pl

БНР

"НЕ ВЕРУ, ШТО НАШ НАРОД ПОЙДЗЕ Ё НЯВОЛЮ, КАБ ВЫЖЫЦЬ!" СТАРШЫНЯ РАДЫ БНР ЗВЯРНУЛАСЯ ДА БЕЛАРУСАЎ

Старшыня Рады БНР Івонка Сурвілла выступіла з традыцыйным святочным зваротам да беларусаў.

"Дарагія мае Суродзічы – Беларусы! Дачакаліся мы зноў нашых цудоўных Калядных і навагодніх святаў, святаў надзеі, калі мы жадаем адны другім, каб свет неж у хуткім часе змяніўся на лепшае.

На жаль, у гэтым годзе гэтая надзея не споўнілася дзеля злыдняў, якія або нас нішчаць або трымаюць у няволі. Нашая зямля па крысе зноў пераходзіць у рукі захопнікаў, у якіх адна мэта – сцерці нас з паверхні Зямлі!"

Старшыня Рады БНР адзначыла, што пасля ўсяго перажытага за апошнія стагоддзі шмат што жадае толькі аднаго – каб некалькі выжыць да лепшых часоў.

"Але не веру, што наш народ пойдзе ў няволю, каб выжыць! Мы замоцна любім нашу зямлю, замоцна цэнім нашыя людскія правы каб задаволіцца чужым кавалкам хлеба!" – упэўненая Івонка Сурвілла.

Яна заклікала беларусаў знайсці свой шлях, каб працаваць і для сябе, і для карысці свайго народу. Быць годнымі, неабякавымі і помніць пра свае еўрапейскія карані.

"Днямі я мела радасць пагутарыць з некаторымі нашымі змагарамі за вольную і незалежную Беларусь, якіх Лукашэнка трымаў за кратамі – з Алесем Бяляцкім і Паўлам Севярынцам. Яны ёсць прыкладамі нязломнасці і адданасці Бацькаўшчыне. Асабліва кранула мяне гутарка са Змітром Дашкевічам і ягонай жонкай Настай, якія разам з чатырма дзеткамі нарэшце ўз'ядналіся. На жаль, адбылося гэта не на беларускай зямлі. І сёння тысячы беларускіх сем'яў раз'яднаныя ці турэмнымі кратамі, ці дзяржаўнымі межамі.

Будзем верыць у тое, што ў бліжэйшым часе ўсе беларусы змогуць быць разам на сваёй вольнай радзіме", – сказала Івонка Сурвілла.

Яна пажадала беларусам утульна правесці святы, "а перадусім набрацца сілаў, каб магчы неадкладна брацца за так патрэбную працу на карысць нашай Бацькаўшчыны".

"Дык жадаю Вам поспеху, дарагія мае Сябры! Памажыце Вам Божа!!! Жыве Беларусь!" – закончыла свой зварот старшыня Рады БНР.

svaboda.org

УКРАЇНА ДАЛА МАГЧЫМАСЦЬ БЕЛАРУСКІМ ДЗЕЦЯМ ВУЧЫЦЦА ПА-БЕЛАРУСКУ

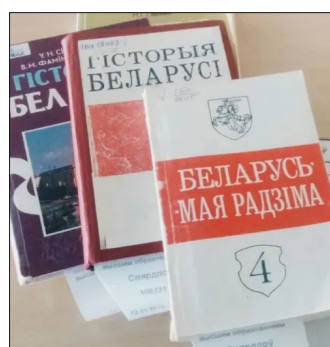
Усе прадметы на роднай мове ў беларускай анлайн-школе Украіны выкладаюць беларускія настаўнікі, якія апынуліся ў 2020 годзе ў эміграцыі па віне дыктатара.

Пра тое, што ўяўляе сабою такая школа, чаму ў Украіне і колькі дзяцей навучаецца, расказаў настаўнік гісторыі Беларусі Сяргей Каролік (прозвішча змененае ў мэтах бяспекі):

– Больш за 40 дзяцей на сёння жадаюць вучыць гісторыю Беларусі. 3

12 краін – Партугалія, Гішпанія, Літва, Польшча, Беларусь, Расея, Грузія, Турэччына, Паўночны Кіпр, Аб'яднаныя Арабскія Эміраты, Злучаныя Штаты, Японія. Нам дапамагаюць юрыдычны выдаваць атэстаты ўкраінцы з 2020 года. Мы выдаём украінскія дакументы аб адукацыі беларускім дзецям. Атэстаты, якія даюць магчымасць вучыцца ў вышэйшых навучальных установах розных еўрапейскіх краін.

racyja.com

НАВІНЫ

ПАВАЛ СЕВЯРЫНЕЦ СУСТРЭЎСЯ З СЯМ'ЁЙ І ЗАПІСАЎ ПЕРШЫ ВІДЭАЗВАРОТ ПАСЛЯ ВЫХАДУ НА ВОЛЮ

Былы палітзняволены, палітык Павел Севярынец сустрэўся з сям'ёй: жонкай і сынам, якія прыехалі да яго ў Вільню. Фота зрабіў Барыс Гарэцкі.

Павал завёў свой тэлеграм-канал, на якім апублікаваў першы на волі відэазварот.

“У турме быў 5,5 гадоў. Агулам іх у мяне ўжо больш як 11. Размаўляў увесь час па-беларуску, прашэння аб памілаванні не падпісаў, віны не прызнаў. Зрэшты, не асуджаю і тых, хто гэта зрабіў”, – сказаў Павел Севярынец.

“Вядома, тое, што нас вывезлі з Беларусі – гэта беззаконне. Але я веру ў тое, што мы абавязкова вернемся і абдымемся на роднай зямлі”, –

зазначыў ён.

Пад канец Павал прачытаў свой верш “Дзеці святла”, які пачынаецца словамі:

“Мы, беларусы – як дзеці, Прывыклі не памятаць зла”.

Відэазварот з’явіўся неўзабаве

пасля таго, як Павел уз’яднаўся з сям’ёй у Вільні: з жонкай Вольгай і сынам Францішкам.

У траўні 2021 году сустаршыню аргкамітэту па стварэнні партыі Беларуская хрысціянская дэмакратыя Паўла Севярынца засудзілі да 7 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму нібыта за падрыхтоўку да ўдзелу ў масавых беспарадках.

13 снежня 2025 года Павел Севярынец і яшчэ 122 чалавекі выйшлі на волю па памілаванні пасля перамоваў Аляксандра Лукашэнкі з амерыканскай дэлегацыяй на чале з Джонам Коўлам.

30 снежня Паўлу Севярынцу споўнілася 49 гадоў.

svaboda.org

БЕЛАРУСКАМУ ДОБРААХВОТНІЦКАМУ РУХУ ВА УКРАЇНЕ ПАГРАЖАЕ РАСЦЯРУШАННЕ – ДАКЛАД

Беларускі добраахвотніцкі рух ва Украіне губляе патэнцыял (у тым ліку рэкрутынгавы), і яму пагражае расцярушанне. Пра гэта гаворыцца ў аналітычным даследаванні Савета знешняй палітыкі “Украінская прызма”. Яго падрыхтавалі Павел Радзівіч і Яраслаў Чарнагор.

Даследчыкі прааналізавалі беларускі добраахвотніцкі рух ад 2014 года да нашых дзён. Яны адзначылі ўдзел беларусаў у Рэвалюцыі Гіднасці і абароне Украіны на ўсходніх тэрыторыях. Аднак у 2017–2020 гадах беларускі добраахвотніцкі рух стаў згасаць.

Вялікая беларуская эміграцыя пасля 2020-га і шырокамаштабная расійская агрэсія выклікалі новы ўздым гэтага руху. Даследчыкі пералічваюць беларускіх вайсковых злучэнняў,

якія ваююць на ўкраінскім баку. Яны адзначаюць, што полк імя Кастуся Каліноўскага быў найбольшым і самым вядомым злучэннем беларускіх добраахвотнікаў, але апошнім часам страціў сваю грамадскую вагу. Прычынай стаў як шэраг унутрыбеларускіх канфліктаў, так і дзеянні ўкраінскіх органаў.

Цяпер найбольшай беларускай арганізацыяй, як адзначаецца ў дакладзе, стаў Беларускі добраахвотніцкі корпус.

Разам з тым даследчыкі мяркуюць, што без стратэгіі, выпрацаванай украінскімі ўладамі, патэнцыял беларускага добраахвотніцкага руху будзе згасаць, як гэта адбывалася ў 2017–2020 гадах.

Сярод мераў, якія прапануюць аўтары дакладу, называюцца:

Каліноўцы. Фота t.me/belwarriors/

– развязанне юрыдычных перашкод (легалізацыя для байцоў і вэтэранаў),

– стварэнне аб’яднанай структуры беларускіх добраахвотнікаў пад патранатам адной з украінскіх сілавых структур,

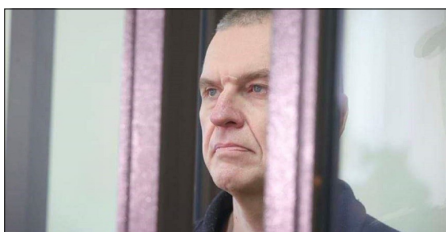
– стварэнне палітычнага прадстаўніцтва з ліку былых байцоў, што дазволіць пазбегнуць парушэння вайскавай дысцыпліны,

– падрыхтоўка да пасляваеннага перыяду і падтрымка вэтэранаў вайны. euroradio.fm

ПАЧОБУТ УВЕСЬ ЧАС У ПАМЯШКАННІ КАМЕРНАГА ТЫПУ. СТАТКЕВІЧА САПРАЎДЫ ВЯРНУЛІ ЗА КРАТЫ

Пра ўмовы ўтрымання палітвязня Андэя Пачобута ў калоніі №1 у Наваполацку расказаў на прэс-канферэнцыі вызвалены праваабаронца Уладзів Лабковіч.

“Ён знаходзіцца ўвесь час у ПКТ – гэта такі турэмны рэжым унутры калоніі. Ён больш складае, чым звычайны турэмны рэжым у турмах, у якіх стацыянарна ўвесь час знаходзішся. У мяне

ёсць і тое, і другое, магу параўнаць.

У яго добрае здароўе было, прынамсі, на верасень. Апошняя, што я ведаю, ён у парадку, вельмі пазітыўны”.

Таксама Лабковіч пацвердзіў, што Міколу Статкевіча вярнулі за краты пасля таго, як ён адмовіўся быць дэпартаваным з Беларусі разам з іншымі вызваленымі палітвязнямі ў верасні.

nashaniva.com

Беларускія мерапрыемствы па ўсім свеце ➡ @Budzma_razam_bot

НАВІНЫ

“MASTER” ЦІ “NOBLEMAN”. АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ “ШЛЯХЦІЦА ЗАВАЛЬНІ” НА АНГЕЛЬСКУЮ МОВУ

У канадскім выдавецтве Grunwald Publishing рыхтуецца выданне першага англамоўнага перакладу легендарнага твора Яна Баршчэўскага “Шляхціц Завальня, альбо Беларусь у фантастычных апавяданнях”. На анлайн-праграме фесту Pradmona перакладчыца і заснавальніца выдавецтва Вольга Яноўская расказала пра асаблівасці кнігі.

Выдавецтва Grunwald Publishing працуе ўжо паўтары гады, яго місія – зрабіць беларускую літаратуру больш бачнай у сучасным свеце праз англамоўныя пераклады і перавыданні. За гэты час выйшла некалькі кніг на англійскай мове – “Дзве душы” Максіма Гарэцкага, кулінарная кніга Алеся Беллага (дапоўненае перавыданне), перавыданне англамоўнай кнігі “Tomorrow is Yesterday” Кастуса Акулы (нецэнзураваны погляд беларусаў на падзеі Другой сусветнай вайны і жыццё пасля яе).

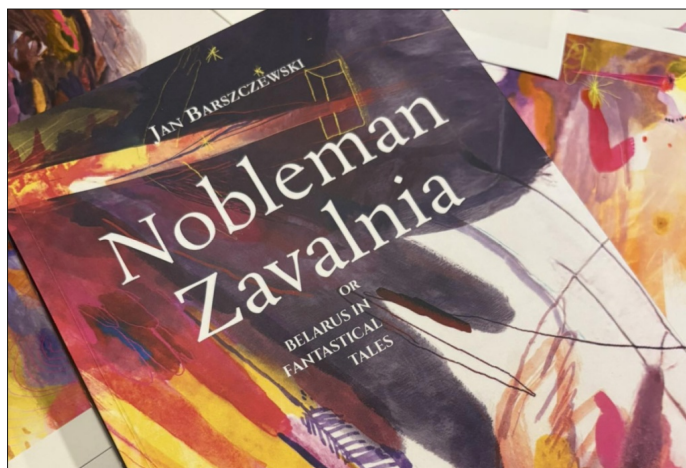
Падзея года Вольга Яноўская называе пераклад і выданне “Шляхціца Завальні”. Кніга будзе багата ілюстраваная Настай Лі (83 малюнкі).

Пераклад Вольга Яноўская рабі-

ла на аснове беларускай версіі Міколы Хаўстовіча з наступнай зверкай з польскім арыгіналам. Яе мэтай было захаваць голас, структуру і дух арыгіналу. Гэта не зусім даслоўны пераклад, а культурная адаптацыя, бо твор напісаны ў XIX стагоддзі, ён мае “архаічную, няроўную, спецыфічную інтанацыю”.

Падчас прэзентацыі Вольга Яноўская прывяла прыклады перакладаў некалькіх словаў, якія па-рознаму прачытваюцца ў іншых культурных кантэкстах, іх лёгка перакласці з польскай на беларускую, але складана – на англійскую.

Напрыклад, “шляхціц”. У англійскім варыянце на вокладцы з’яўляецца слова “nobleman”. Яно, праўда, не азначае тытул, але выкарыстоўваецца даволі шырока, нават у польскім серыяле “1670” ужывае слова “nobleman”. Лепшае па гучанні слова “master” мае дадатковыя канатацыі і не зусім пасуе. Былі прапановы пакінуць слова “шляхціц” у англамоўнай транслітарацыі, аднак гэта будзе цяжка прачытаць на англійскай мове, таму не хацелася страціць чытача на першым слове ў назвы твора.

Словы “пан”, “пані”, каб захаваць культурны каларыт, былі пакінутыя ў транслітарацыі. З імёнамі і геаграфічнымі назвамі таксама ўзніклі складанасці. Напрыклад, Полацк пераклалі як Polatsk, а розным нячысцікам і лесунам не сталі шукаць эквіваленты, выдзелілі курсівам са зноскамі і тлумачэннямі. Што такое “гарэлка” не пераклалі і тлумачыць не сталі.

Цяпер кніжка выйшла ў спрошчаны чорна-белым фармаце, а ў

электронным варыянце даступная на ўсіх пляцоўках.

Каляровае выданне з ілюстрацыямі яшчэ рыхтуецца, яно з’явіцца праз некалькі тыдняў у выдавецтвах Grunwald Publishing і партнёрскага Skaryna Press у Лондане і Globus Books у Сан-Францыска.

Замовіць выданне можна тут: <https://www.grunwald.ca>.

У дадатак да кнігі плануецца падрыхтаваць тэматычны набор карт таро.

reform.news

МАРА ТАМКОВІЧ АТРЫМАЛА ПРЭМІЮ ІМЯ КШЫШТАФА КРАЎЗЭ ЗА СТУЖКУ “ПАД ШЭРЫМ НЕБАМ”

Сёлетняя прэмія Гільды польскіх рэжысёраў была ўручана Мары Тамковіч за стужку “Пад шэрым небам”.

Журы прэміі Гільды польскіх рэжысёраў, у склад якога ўвайшлі Вольга Хайдас, Клара Каханьская, Борыс Ланкош і Якуб Пентэк, адзначыла рэжысёрку за яе дэбютны фільм “Пад шэрым небам”.

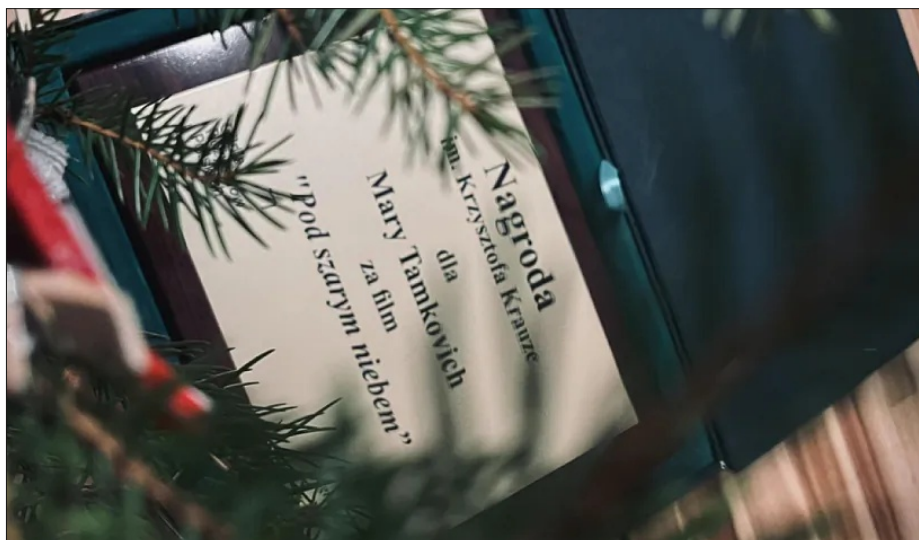
“За бескампраміснае адлюстраванне сямейнай пары, якая супраціўляецца таталітарнаму прыгнёту. Гэта паўнаважны і сталы фільм, аўтарка якога з глыбокім пачуццём адказнасці бязлітасна даследуе праўду пра сувязі і сілу адданасці”.

“Пад шэрым небам” Мары Тамковіч – фільм, натхнёны гісторыяй сямейнай пары беларускіх журналістаў Ігара Ільяша і Кацярыны Андрыевай,

якія былі арыштаваныя ў лістападзе 2020 года ў Беларусі, дзе ў краіне працягваюцца пратэсты пасля прэзідэнцкіх выбараў, сфальсіфікаваных Лукашэнкам. Антыўладная журналістка Лена транслюе жорсткі разгон мірнай дэманстрацыі. Яе заўважае паліцэйскі беспілотнік, але яна працягвае рэпартаж. Яе затрымліваюць. Муж Лены, Ілья, рыхтуецца з’ехаць за мяжу, як толькі Лену вызваліць з-пад варты. Аднак рэжым не мае намеру яе вызваляць. Улады поўныя рашучасці зламаць іх абодвух.

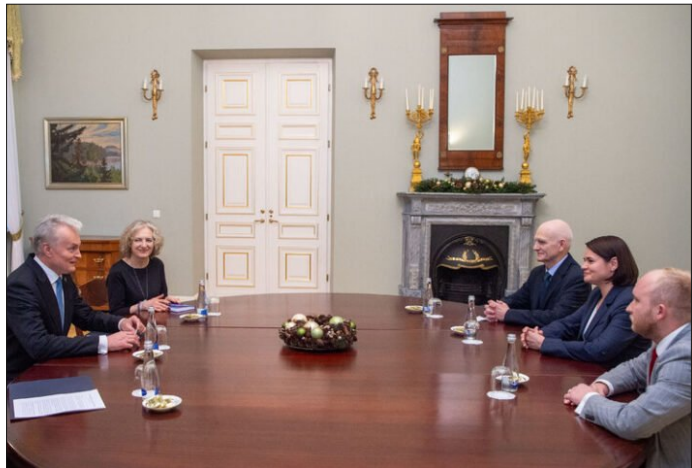
Фільм, за які Тамковіч атрымала намінацыю на Еўрапейскую кінапрэмію, а раней атрымала ўзнагароду за лепшы рэжысёрскі дэбютны або другі мастацкі фільм на Польскім кінафестывалі ў Гдыні і галоўны прыз на кінафестывалі “Młodzi i Film” ў Кашаліне, пазбягае “журналісцкіх спрашчэнняў і слядоў палітычнай ліхаманкі. Дэбютны фільм Мары Тамковіч – гэта, перш за ўсё, гісторыя пра каханне і цану, якую чалавек плаціць за свабоду. Прыгожая і сумная адначасова”, – напісаў Барташ Сташчышын у сваёй рэцэнзіі для culture.pl.

Прэмія Гільды польскіх рэжысёраў носіць імя Кшыштафа Краўзэ і накіравана на тое, каб ацаніць аўтараў, якія абапіраюцца на каштоўнасці, выяўленыя ў працах гэтага вялікага польскага рэжысёра.

НАВІНЫ

ПРЭЗІДЭНТ ЛІТВЫ ПРЫНЯЎ АЛЕСЯ БЯЛЯЦКАГА І СВЯТЛАНУ ЦІХАНОЎСКУЮ

15 снежня ў Вільні Святлана Ціханоўская і праваабаронца, лаўрэат Нобелеўскай прэміі міру, Алесь Бяляцкі, які 13 снежня быў вызвалены з турмы і прымусова дэпартаваны ў Літву, сустрэліся з прэзідэнтам Літвы Гітанасам Наўсэдам.

Падчас сустрэчы прэзідэнт Літвы падкрэсліў мужнасць і непакіснасць Алеся Бяляцкага, адзначыўшы, што ягоная вытрымка, маральная сіла і адданасць абароне чалавечай годнасці з'яўляюцца прыкладам і крыніцай натхнення для многіх людзей.

Святлана Ціханоўская выказала глыбокую ўдзячнасць Літве і

літўскаму народу за падтрымку вызваленых палітычных зняволеных і ўсіх беларусаў, а таксама за непакісную і прынцыповую пазіцыю Літвы ў дачыненні да рэжыму Лукашэнкі. Яна падкрэсліла, што гэтая паслядоўная падтрымка мае вырашальнае значэнне для абароны правоў чалавека і барацьбы беларусаў за свабоду.

Таксама кіраўніца Аб'яднанага Пераходнага Кабінета падзякавала прэзідэнту ЗША Дональду Трампу і спецпрадстаўніку ЗША па Беларусі Джону Коўлу за гуманітарныя высілкі, якія дапамаглі вызваліць Алеся Бяляцкага і выратаваць жыцці людзей.

tsikhanouskaya.org

МАСТАЧКА АЛА САВАШЭВІЧ АТРЫМАЛА ПРЭСТЫЖНУЮ УРОЦЛАЎСКУЮ МАСТАЦКУЮ ПРЭМІЮ

Беларуская мастачка Ала Савашэвіч стала лаўрэатам прэстыжнай Уроцлаўскай Мастацкай Прэміі 2025 (Wroclawskie Nagrody Artystyczne) у катэгорыі візуальных мастацтваў. Узнагарода была ўручана на галацырымоніі 8 снежня ў Нацыянальнай форуме музыкі (NFM).

Уроцлаўская Мастацкая Прэмія – гэта адна з прэстыжных узнагарод, якую штогод прысуджае мэр Уроцлава Яцэк Сутрык. Яна ўручаецца ў пяці ключавых катэгорыях (тэатр, музыка (класічная і папулярная), літаратура, візуальнае мастацтва) за дасягненні ў мінулым мастацкім сезоне.

Рашэнне аб узнагароджанні прымае капітула – група аўтарытэтных экспертаў: прадстаўнікоў мастацкіх ВНУ, фестываляў, устаноў культуры і СМІ.

Ала Савашэвіч была адзначана капітулай за “выдатную пазіцыю, мастацкую сталасць, мультымедыйныя інсталяцыі, якія закранаюць тэмы памяці, улады і глабальных канфліктаў, прадстаўлення на шматлікіх выставах – у тым ліку ў Цэнтры Скульптуры ў Ароньску, а таксама ў многіх еўрапейскіх мастацкіх цэнтрах”.

Нагадаем, што персанальная выстава беларускай мастачкі, якая адбылася сёлета ўвосень у Ароньску і мела назву “У месяцы стаяла, ветру слухала”, была прысвечана перфарматыўнасці жаночай працы і яе сацыяльнай ролі. Экспазіцыя, куратарам якой выступіла Паўліна Бжуж-кевіч-Кун, была падрыхтавана

спецыяльна для галерэі “Вазоўна”, размешчанай у гістарычным маёнтку. Яна знаходзіцца на месцы былых гаспадарчых пабудов, што таксама выклікае ўспаміны пра працу і эксплуатацыю цэлых пакаленняў сялян і работнікаў маёнтка.

Ала Савашэвіч гэтай выставай падсумоўвала пэўны этап вырашэння тэмы жаночай працы. На выставе аўтарка працавала з адносна новым для яе матэрыялам – ільняной кудзеляй, з якой была створана манументальная лялька – скульптура пад назвай “Шэптам тканая”, што сімвалізавала пераход – ад дзеяння да спакою, ад хаосу да засяроджанасці, ад старога да новага і ўвасабляла як цяжкую працу, так і духоўны складнік жаночай супольнасці.

У наступным годзе гэта, адна з галоўных тэм мастацкі, атрымае працяг у новай выставе “Тваё цела – поле працы”. Гэты праект, куратарам якой будзе Марта Дзерайчык, пройдзе ў Этнаграфічным музеі Уроцлава, дзе працы Савашэвіч уступаць у дыялог з музейнымі аб'ектамі, якія адлюстроўваюць жаночую працу. Пра гэта паведаміла ўроцлаўская інстытуцыя.

“У месяцы стаяла, ветру слухала” – не адзіны праект мастачкі са Слоніма за гэты год. Ала Савашэвіч прымала ўдзел у шматлікіх выставах: “Са-чыць, каб кожны інструмент або зброя, якія выходзяць з кузні, выкарыстоўваліся з добрай мэтай” у Ароньску, “Не час шкадаваць ружаў, калі гараць лясы” ва Уроцлаве, ды іншыя праекты.

reform.news

НАВІНЫ

“БЕЛАРУСКУЮ СУПОЛЬНАСЦЬ УКРАЇНЫ” ПРЭЗЕНТАВАЛІ Ё КІЕВЕ

4 снежня ў Кіеве адбылася прэзентацыя грамадскай суполкі “Беларуская супольнасць Украіны” – аб’яднання беларусаў дзеля захавання нацыянальнай ідэнтычнасці і падтрымкі Украіны, паведаміў у сваім фэйсбуку яе кіраўнік Аляксей Францкевіч.

Супольнасць заручылася падтрымкай лідараў нацыянальных меншасцяў і карэнных народаў Украіны – супольнасцей, якія разам складаюць амаль 30% насельніцтва краіны. Гэта выразны знак даверу і павагі да працы “Беларускай супольнасці Украіны”.

Супольнасць выказвае падзяку:

- Ігару Ласоўскаму, намесніку кіраўніка Дзяржаўнай службы Украіны ў справах этнапалітыкі і свабоды сумлення;

- Ашоту Аванэсяну, кіраўніку “Рада нацыянальных спільнот Украіны 2025”;

- Рэфату Чубараву, старшыні Меджліса крымскататарскага народа;
- Раўшану Тагіеву, кіраўніку Азербайджанскага кангрэса Украіны;
- Аляксандру Хара, сябру Рады грамадскіх аб’яднанняў нацыянальных меншасцяў Украіны;
- Марыі Харакоз-Лапеевай, кіраўніцы “Моладзі Рады нацыянальных грамад Украіны”, намесніцы старшыні Федэрацыі грэчаскіх таварыстваў Украіны.

Асобная і шчырая падзяка ад “Беларускай супольнасці Украіны” – прадстаўніку Міністэрства замежных спраў Украіны і Упаўнаважанаму Вярхоўнай Рады Украіны па правах чалавека за ўдзел, увагу да патрэбаў беларусаў і гатоўнасць супрацоўнічаць у вырашэнні актуальных пытанняў.

“Мы цэннім давер і падтрымку з боку ўсіх партнёраў і прадстаўнікоў улады. Разам умацоўваем прастору,

у якой салідарнасць мацнейшая за выпрабаванні.

Беларусы і народы Украіны – пля-

чо ў плячо па адзін бок фронту” – зазначыў у сваім допісе Аляксей Францкевіч.

Тэкст і фота паводле facebook.com/lesha.franc

У ІТАЛІІ АДКРЫЛІ ОФІС БЕЛАРУСКАЙ ДЭМАКРАТЫЧНАЙ СУПОЛЬНАСЦІ

9 снежня ў Фларэнцыі адкрыўся офіс беларускай дэмакратычнай супольнасці і шэлтар для ўцекачоў з Беларусі, гаворыцца ў паведамленні Народнай амбасады ў Італіі.

“Мы цешымся, што беларуская справа жыве, а італьянскі народ падтрымлівае наш рух і дбае пра лёс нашай краіны”, – адзначаецца там.

Удзел у адкрыцці прыняла Святлана Ціханоўская падчас свайго працоўнага візіту ў Італію. У яе паведамленні на фэйсбуку гаворыцца, што адкрыццё шэлтару і офіса стала магчымым дзякуючы яе папярэднім візітам у Італію і працы беларус-

кай дыяспары. Кіраўніцай новаствораных пляцовак будзе Юлія Юхно – прадстаўніца Народных амбасад і асацыяцыі “Talaka”.

Акрамя беларусаў на адкрыцці прысутнічалі прадстаўнікі мясцовай адміністрацыі, прафсаюзаў і палітычных партый.

“Я спадзяюся, што ўсе гэтыя мерапрыемствы будуць працягвацца, а італьянцы даведваюцца больш пра беларусаў дзякуючы гэтаму Цэнтру. І што супрацоўніцтва паміж беларускай дыяспарай, мясцовымі ўладамі і арганізацыямі паглыбіцца”, – выказала надзею Святлана Ціханоўская.

racyja.com

30 МІЛЬЁНАЎ ЕЎРА: ЕЎРАСАЮЗ ПАДТРЫМАЕ НЕЗАЛЕЖНЫЯ МЕДЫЯ, РЭПРЭСАВАНЫХ І ГРАМАДЗЯНСКУЮ СУПОЛЬНАСЦЬ

Святлана Ціханоўская знаходзіцца ў Бруселі, дзе 8 снежня, сустрэлася з камісаркай Еўрапейскага саюза па пытаннях пашырэння Мартай Кос. Камісарка паведаміла Ціханоўскай пра пакет дапамогі ў 30 мільёнаў еўра, які будзе накіраваны на беларускія праграмы ў 2026 годзе.

Беларуская лідарка падзякавала Марце Кос і Еўрапейскаму Саюзу за паслядоўную, прынцыповую пазіцыю і падтрымку рэпрэсаваных і незалежных журналістаў.

Нагадаем: дэмакратычныя сілы не ўдзельнічаюць у размеркаванні гэтай дапамогі. Гэта робіцца праз еўрапейскія праграмы падтрымкі і конкурсы для беларускіх і замежных НДА, якія працуюць па Беларусі. Дапамога будзе накіраваная перадусім на падтрымку рэпрэсаваных, незалежнай журналістыкі і грамадзянскай супольнасці.

Звычайна замежная дапамога, якая выдзяляецца на Беларусь, пакрывае наступныя напрамкі:

- падтрымка незалежных медыя і журналістаў (у тым ліку расследа-

ванні, стварэнне кантэнту, ініцыятывы блогераў);

- праца аналітычных цэнтраў, экспертных даследаванняў;

- праваабарончая дзейнасць і маніторынг рэпрэсіяў (дакументаванне злачынстваў, ініцыятывы па прыцягненні да адказнасці);

- дапамога рэпрэсаваным і іх сем’ям (юрыдычная падтрымка, рэабілітацыя);

- ініцыятывы грамадзянскай супольнасці як унутры краіны, так і за мяжой;

- адукацыйныя праграмы (стыпендыі, даследаванні, абмены, трэнінгі, праграмы для моладзі, праграмы лідарства);

- культурніцкія праекты;

- лічбавая бяспека;

- падтрымка беларускай дыяспары і малога бізнесу беларусаў у выгнанні;

- падтрымка дэмакратычных інстытутаў і інш.

Як размяркоўваецца замежная дапамога, глядзіце па спасылцы.

tsikhanouskaya.org

МОВА

У ЛАТГАЛІІ ПОЎНАСЦЮ ВЫМЕРЛА БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Латгалія – усходні край Латвіі – заўсёды была ўнікальным культурным скрываўнем. Тут, сярод блакітных азёр і каталіцкіх касцёлаў, стагоддзямі гучала “простая мова” – аўтэнтчная беларуская гаворка. Аднак сёння навукоўцы вымушаныя канстатаваць: беларуская гаворка ў Латвіі імкліва сыходзіць у нябыт, застаючыся толькі ў архіўных запісах.

Ад часоў крывічоў

Гісторыя беларускай прысутнасці ў Латгаліі пачынаецца задоўга да з’яўлення сучасных межаў. Яшчэ ў V–VIII стагоддзях гэтыя землі пачалі асвойваць крывічы. Пра глыбіню гэтых сувязяў сведчыць сам латышскі этнонім *krievs* (рускі), які першапачаткова пазначаў менавіта крывічоў.

У часы Полацкага княства Дзвіна была галоўнай гандлёвай артэрыяй, і Полацк меў тут вялікі палітычны і культурны ўплыў. Пазней, цягам стагоддзяў, гэтыя землі ўваходзілі ў склад Вялікага Княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай, дзе славянскі элемент заставаўся дамінантным у многіх воласцях.

У часы Расійскай імперыі адміністрацыйнай мяжы паміж землямі Латгаліі і сучаснай Беларуссю не існавала, што спрыяла свабоднаму перамяшчэнню насельніцтва, агульнаму эканамічнаму і культурнаму жыццю. Дзвінск (Даўгаўпілс), Люцын (Лудза) і Рэжыца (Рэзэзнэ) былі павятовымі гарадамі Віцебскай губерні. Паводле перапісу 1897 года, беларусы складалі значную частку насельніцтва гэтых паветаў, а ў некаторых воласцях – абсалютную большасць.

Беларуская Латгалія: ад Карскага да сучасных даследаванняў

Гісторыя фіксацыі беларускай мовы ў гэтым рэгіёне пачалася ў 1903 годзе з маштабнай экспедыцыі акадэміка Яўхіма Карскага. Тады ён акрэсліў межы распаўсюджвання беларускіх гаворак значна далей на поўнач, чым сучасная дзяржаўная мяжа. Карскі адзначаў, што мясцовае насельніцтва захоўвала класічныя рысы беларускай фанетыкі: дзеканне, цеканне, фрыкатыўнае [r] і цвёрдае [p]. Карскі маляваў межы беларускіх гаворак далёка за Дзвіной, уключаючы ў іх Ілукшту і нават мястэчка Корсаўка (Карсава) на поўначы. Праз стагоддзе карціна змянілася кардынальна.

У апошнім нумары навуковага часопіса *Acta Albaruthenica* (2024) апублікавана даследаванне польскага лінгвіста Мірослава Янковяка, які з 2004 да 2019 года прайшоў шляхамі Карскага (увагу на даследаванне звярнуў канал “*De facto*. Беларуская навука”). Высновы яго шматгадовых палявых даследаванняў гучаць як эпітафія зніклай мове.

Поўнач і захад: поўная асіміляцыя

Паводле дадзеных Мірослава Янковяка, найбольшыя страты адбыліся ў паўночнай частцы гістарычнага арэала. Ваколіцы мястэчка Корсаўка (Карсава), дзе яшчэ ў пачатку XX стагоддзя фіксаваліся беларускія гаворкі, сёння цалкам русіфікаваныя. Мясцовае славянскае насельніцтва перайшло на рускую мову, і знайсці носьбітаў беларускага дыялекту там ужо немагчыма.

Падобная сітуацыя назіраецца і ў Ілукштанскім павеце (левабярэжжа Дзвіны). Гэты рэгіён заўсёды меў моцны польскі ўплыў, а ў савецкі час тут дамінавала руская мова. Нават пасляваенныя перасяленцы з Браслаўшчыны не змаглі паўплываць на моўны ландшафт і хутка асіміляваліся. Сёння беларуская гаворка тут практычна не сустракаецца.

Дагдскі і Зілупскі паветы: мігранты без каранёў і змяшэнне з рускай мовай

У Дагдскім павеце, які гістарычна з’яўляецца латышскім (латгаліскім), беларуская мова з’явілася пераважна пасля 1945 года разам з працоўнымі мігрантамі, якія ехалі ў савецкія калгасы.

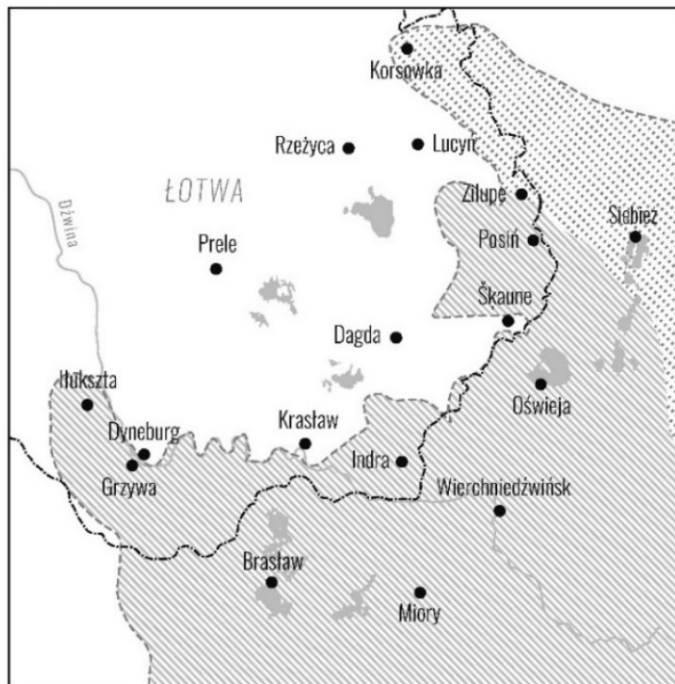
Не маючы глыбокіх каранёў, гэтая мова хутка знікае.

Сёння яе рэшткі фіксуюцца толькі ў самым усходнім кутку павета, каля вёскі Асунэ.

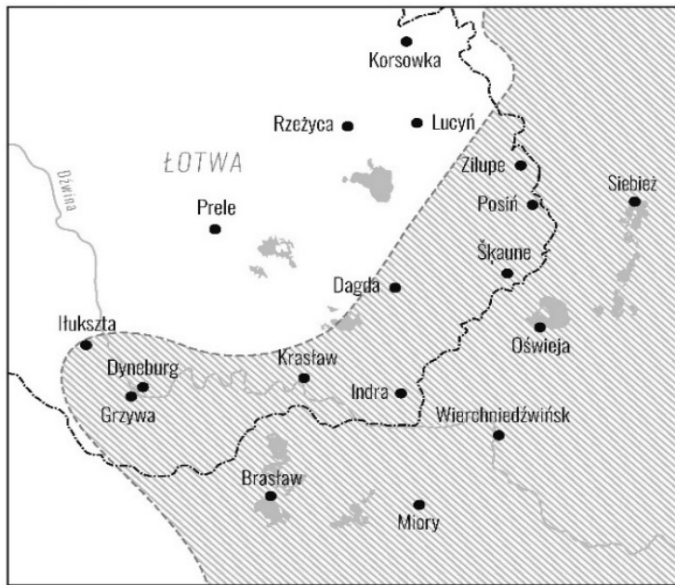
У памежным Зілупскім павеце сітуацыя больш складаная. У вёсках Гарані, Пасінь і Шушкава ўсё яшчэ можна пачуць мясцовую гаворку. Аднак яна моцна трансфармавалася пад уплывам рускай мовы, якая дамінуе ў рэгіёне. Навукоўцы характарызуюць сучасны стан мясцовай гаворкі як пераходны або змешаны тып.

Краслаўскі павет: заняпад традыцыйнага цэнтра

Краслаўскі павет доўгі час заставаўся самым устойлівым рэгіёнам бытавання беларускай мовы ў Латвіі. Вёскі на поўдзень ад горада – Індра,

Беларуская мова на тэрыторыі сучаснай Латвіі ў 1903 годзе. Паводле этнаграфічнай карты беларускіх гаворак Яўхіма Карскага. Штрихоўкай паказаны гаворкі з моцным аканнем і цвёрдым [p], кропкамі — гаворкі з мяккім [p’]. Карта з працы Янковяка

Беларуская мова на тэрыторыі сучаснай Латвіі ў 1914 годзе. Паводле карты Маскоўскай дыялекталагічнай камісіі. Карта з працы Янковяка

Прыдурыйск, Вайвады – захоўвалі мову даўжэй за іншых. Асаблівасцю гэтага краю была так званая “простая мова”, якой карысталіся нават тыя жыхары, якія вызначалі сваю нацыянальнасць як палякі.

Аднак цяпер і тут адбываецца імклівы працэс моўнага зруху. Руская мова выконвае ролю прэстыжнага сродку зносін, выціскаючы дыялекты з штодзённага ўжытку. Малодшае і сярэдняе пакаленне ўжо не пераймае мову продкаў.

Прычыны знікнення

Навукоўцы вылучаюць галоўны фактар знікнення беларускіх гаворак – дэмаграфічны.

Актыўнымі носьбітамі аўтэнтчнай гаворкі застаюцца людзі, народжаныя ў 1920–1940-я гады. Пакаленне 1950-х гадоў ужо пераваж-

на рускамоўнае, з захаваннем асобных фанетычных рысаў (акцэнт).

Сітуацыю пагаршае адсутнасць інстытуцыйнай падтрымкі: беларуская мова ў рэгіёне не выкарыстоўваецца ні ў школьнай адукацыі, ні ў рэлігійным жыцці касцёлаў.

Адсутнасць прытоку новага насельніцтва з Беларусі таксама робіць працэс незваротным.

Калі ў пачатку XX стагоддзя Карскі пісаў пра дзясяткі тысяч носьбітаў, то сучасныя ацэнкі колькасці людзей, якія валодаюць чыстай дыялектнай беларускай мовай у Латвіі, вымяраюцца дзясяткамі чалавек.

Фактычна гаворкі перастаюць быць сродкам жывых зносін і пераходзяць у разрад мёртвых аб’ектаў, якія можна вывучаць толькі па архіўных запісах.

in memoriam

ПАМЁР ЖУРНАЛІСТ МІКІТА МЕЛКАЗЁРАЎ

Згуртаванне беларусаў свету „Бацькаўшчына“ выказвае шчырыя спачуванні родным і бліжкім Мікіты Мелказёрава.

У ноч на 21 снежня пайшоў з жыцця беларускі журналіст, аўтар youtube-каналаў “Жыццё-Маліна” і “Загляне сонца”, экс-журналіст газеты “Всё о футболе” і Goals.by/Tribuna.com Мікіта Мелказёраў.

Мелказёраву было 37 гадоў. Прычына смерці журналіста пакуль невядомая.

Паводле крыніц Reform.news і Радые Свабода, журналісту стала дрэнна ўначы 20 снежня, яму выклікалі хуткую, але не змаглі ўратаваць.

Падтрымаць сям’ю Мікіты можна па спасылцы (https://buymeacoffee.com/mikita_melkazyorau). ЗБС „Бацькаўшчына“

ПАМЕРЛА НЭЛІ ВАДАНОСАВА

Памерла маці вядоўцы ютуб-канала “Будзьма беларусамі!” Кацярыны Ваданосавай. Пра гэта Кацярына паведаміла на сваёй старонцы ў фэйсбуку. Напярэдадні Калядаў у Нэлі Ваданосавай адбылося кровазліццё ў мозг, ёй зрабілі аперацыю, але жанчына так і не прыйшла ў свядомасць.

“34 гады мая мама чакала сустрэчы з маім татам. Спадзяюся, яны ўжо разам. А я цяпер круглаз. Мама памерла”, – напісала ў фэйсбуку Кацярына Ваданосава ўвечары 1 студзеня.

23 снежня ў Нэлі Ваданосавай здарыўся інсульт. Доктары прыехалі хутка, адвезлі яе ў бальніцу, там зрабілі аперацыю, але жанчына так і не прыйшла ў сябе.

“Маю маці падключылі да апарату штучнай вентыляцыі лёгкіх і да іншых сістэм забеспячэння жыццяздзейнасці. Але мозг пашкоджаны незваротна, у нас застаўся толькі адзіны шлях”, – напісала тады Кацярына Ваданосава.

Нэлі Ваданосава чакала рашэння

па міжнароднай абароне. Як выявілася, Ужонд па справах уцекачоў не ўнёс яе ў базу забяспечаных страхоўкай, і Кацярына не ведала, ці змога дамагчыся яе забеспячэння. Кацярына апасалася, што рахунак за аперацыю і іншыя медычныя паслугі можа скласці ад дзясяткаў да сотняў тысяч злотых. У сувязі з гэтым быў адкрыты тэрміновы збор на падтрымку Нэлі Ваданосавай. Суму, заяўленую ў зборы, закрылі за няпоўныя тры дні.

У верасні 2025 года Нэлі Ваданосаву збіраліся дэпартаваць з Польшчы ў Літву на падставе Дублінскага пагаднення. Але Варшаўскі адміністрацыйны суд прыпыніў выкананне пастановаў, і жанчына засталася з сям’ёй у Беластоку.

Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” выказвае шчырыя спачуванні Кацярыне Ваданосавай, а таксама родным, бліжкім і ўсім, хто ведаў спадарыню Нэлі Ваданосаву. ЗБС “Бацькаўшчына”

ВА УКРАЇНЕ ПАХАВАЛІ НАТАЛЛЮ БАРЫШАВЕЦ

У Славутычы Кіеўскай вобласці Украіны пахавалі Наталлю Барышавец – ураджэнку Беларусі, якая добраахвотна далучылася да Збройных сілаў Украіны. Пра гэта паведамляе Славутыцкая гарадская рада.

Наталля Барышавец нарадзілася ў Любані 13 лютага 1987 года. Але большая частка ейнага жыцця была звязаная са Славутычам, дзе яна вучылася і працавала. У пачатку 2024-га добраахвотна ўступіла ў

шэрагі ЗСУ.

18 снежня 2025 года Наталля памерла падчас лячэння ў Нацыянальным вайскова-медычным клінічным цэнтры Кіева. 20 снежня яе пахавалі ў Славутычы.

Кіраўніца місіі дэмакратычных сілаў у Кіеве Святлана Шаціліна паведаміла ў лістападзе, што на вайне ва Украіне загінулі каля 100 беларускіх добраахвотнікаў, якія ваявалі супраць Расеі.

Якуб Хрыст, belsat.eu

Адказныя за нумар –
Н. Шыдлоўская,
А. Макоўская

Наклад 250 асобнікаў

Беларускі календар памятных дат на студзень 2026 года

1 студзеня

• 165 гадоў таму, у 1861-м, нарадзіўся Яўхім Карскі, заснавальнік навуковага беларусазнаўства. Памёр у 1931-м.
• 65 гадоў таму, у 1961-м, нарадзіўся Ігар Гермянчук, галоўны рэдактар газэтаў «Свабода», «Навіны», часопіса «Кур’ер». Памёр у 2002-м.

2 студзеня

• 80 гадоў таму, у 1946-м, забіты Фабіян Абрантовіч, пралат, філосаф.
• 40 гадоў таму, у 1986-м, памёр Уладзімір Тарасевіч, рэлігійны і грамадскі дзеяч эміграцыі ў ЗША.

7 студзеня

• Каляды (Раство Хрыстова) па праваслаўным (юльянскім) календары.
• 130 гадоў таму, у 1896-м, нарадзіўся Яўхім Кіпель, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША. Памёр у 1969-м.
• 110 гадоў таму, у 1916-м, нарадзіўся Уладзімір Сіўко, паэт.
• 105 гадоў таму, у 1921-м, нарадзіўся Яўген Кавалеўскі, драматург, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і Францыі. Памёр у 1963-м.
• 35 гадоў таму, у 1991-м, памёр Кандрат Крапіва (сапр. Атраховіч), драматург, паэт, мовазнавец.

8 студзеня

• 115 гадоў таму, у 1911-м, нарадзіўся Уладзімір Дудзіцкі (сапр. Гуцька), пісьменнік, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне, Венесуэле і ЗША.
• 90 гадоў таму, у 1936-м, нарадзіўся Генадзь Кахановіч, гісторык, літаратуразнавец. Памёр у 1994-м.

9 студзеня

• 225 гадоў таму, у 1801-м, нарадзіўся Восіп Кавалеўскі, адзін з заснавальнікаў манголазнаўства. Памёр у 1878-м.

12 студзеня

• 120 гадоў таму, у 1906-м, нарадзіўся Язэп Малецкі, мемуарыст, дзеяч эміграцыі ў Аўстраліі. Памёр у 1982-м.

13 студзеня

• 185 гадоў таму, у 1841-м, нарадзіўся Ігнат Здановіч, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863–1864 гг. Павешаны ў 1864-м.

16 студзеня

• 200 гадоў таму, у 1826-м, нарадзіўся Рамуальд Траўгут, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863–1864 гг. Павешаны ў 1864-м.

• 60 гадоў таму, у 1966-м, у Таронта створаны Кардынацыйны Камітэт Беларусаў Канады: увайшлі Згуртаванне Беларусаў Канады, Беларускае Нацыянальнае Аб’яднанне, Беларуская Самапомач.

17 студзеня

• 105 гадоў таму, у 1921-м, памёр Андрэй Язюля (сапр. Аляксандр Астравіч), каталіцкі святар, паэт.

19 студзеня

• 100 гадоў таму, у 1926-м, нарадзіўся Віктар Сянкевіч, гісторык, дзеяч эміграцыі ў Іспаніі, Вялікабрытаніі і ЗША. Памёр у 2017-м.

22 студзеня

• 120 гадоў таму, у 1906-м, нарадзіўся Андрэй Аляксандравіч, пісьменнік. Памёр у 1963-м.

Беларусы ў свеце

№ 12 (283), снежань 2025
Інфармацыйны бюлетэнь
Супольнасць беларусаў
свету “Бацькаўшчына”

Распаўсюджваецца на правах унутранай дакументацыі.
Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.

zbsb.info e-mail: zbsb.minsk@gmail.com